ΠΑΝΤΙΣΡΑ
αντικαπιταλιστικη • ενημερωση

του **Δημήτρη Γρηγορόπουλου**

Τα 27 κράτη-μέλη της ΕΕ γιορτάζουν τα 60χρονα απ' την ίδρυσή της με τη μορφή της ΕΟΚ. Τα γενέθλια στην παρούσα συγκυρία δεν προσφέρονται για πανηγυρισμούς και μεγαλόστομες διακηρύξεις. Η ΕΕ έχει εμπλακεί σε μια περιδίνηση από την οποία δεν είναι προβλέψιμο, αν και πώς θα απεμπλακεί. Η κρίση του 2008 όξυνε έντονα τις υποβόσκουσες αντιθέσεις της. Το Brexit είναι η πιο χειροπιαστή απόδειξη των ενδοκαπιταλιστικών αντιθέσεων των χωρών-μελών της ΕΕ, που οξύνονται και απ' τις ταξικές αντιθέσεις στο εσωτερικό τους. Οι αντιθέσεις αυτές εκφράζονται και με τη μορφή των φυγόκεντρων εθνικιστικών και ακροδεξιών τάσεων, που διεκδικούν μάλιστα το χαρακτήρα εναλλακτικής πρότασης όχι μόνο στην ακολουθούμενη πολιτική της ΕΕ, αλλά και στην ίδια την ύπαρξή της ως προχωρημένης καπιταλιστικής ολοκλήρωσης.

Την κρίση της ΕΕ εντείνουν και οι ενδοϊμπεριαλιστικές αντιθέσεις οι οποίες οξύνονται, καθώς σε συνθήκες κρίσης οι ηγεμονικοί ολοκληρωτικοί καπιταλισμοί εντείνουν τις προσπάθειές τους για να αποτρέψουν ή να επιβάλουν ανακατατάξεις στην παγκόσμια κονίστρα (χαρακτηριστικά ΗΠΑ) και γενικότερα να ενισχύσουν τις θέσεις τους («ξαναμοίρασμα του κόσμου») στη διεθνή και εθνική αγορά.

Παράλληλα, η ιστορικών διαστάσεων κρίση του 2008, η διαρκής λιτότητα, η καταβύθιση του «κράτους πρόνοιας», η έντονη αυταρχικοποίηση της ΕΕ, η μισάνθρωπη στάση της απέναντι στους λαούς που χειμάζονται απ' τα μνημόνια και γενικότερα απ' τη νεοφιλελεύθερη διαχείριση, αλλά και η ξενοφοβική στάση απέναντι στο προσφυγικό κύμα που προκαλείται απ' τις ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις, συμπεριλαμβανομένης της ΕΕ, διαψεύδουν οικτρά το ιδεολόγημα της «αλληλέγγυας, δημοκρατικής, φιλειρηνικής, ευημερούσας ΕΕ», ιδιότητες εξάλλου που ουδέποτε χαρακτήριζαν (αντικειμενικά αδύνατο) την ΕΟΚ-ΕΕ των μονοπωλίων... Γι' αυτό με αύξοντα ρυθμό σβήνουν οι ελπίδες-αυταπάτες των λαών για το «ευρωπαϊκό όνειρο», τεχνηέντως καλλιεργημένο απ' μιαν ακατάσχετη ευρωλαγνεία.

Πάντως, αν και το οικοδόμημα τρίζει, οι θεσμοί της ΕΕ και οι ηγέτες των χωρών-μελών

καλλιεργούν ένα κλίμα εορτασμού των «επιτυχιών», επιχειρώντας να εξαγγείλουν το «όραμα» της ερχόμενης δεκαετίας. Στο συνάφι των πανηγυριωτών και ο «δικός» μας, Αλέξης Τσίπρας, ως ποντίκι που βρυχάται, να απειλεί δήθεν με βέτο τη σύνοδο κορυφής αν δεν γίνει η συζήτηση «στο πλαίσιο των συνθηκών, των κανόνων που ισχύουν σήμερα» και «στη βάση της Συνθήκης της Λισαβόνας, που είναι σήμερα το "σύνταγμα" της ΕΕ». Δηλαδή, ο Τσίπρας στην καλύτερη περίπτωση υπεραμύνεται των αντιδραστικών θεσμών της ΕΕ, που υποτίθεται ότι ο ΣΥΡΙΖΑ θα αποτελούσε τον καταλύτη για τη μεταρρύθμισή τους, απαιτώντας απλώς να μη θεσπιστούν νέες ακόμη αντιδραστικότερες δομές…

Ωστόσο, η εξαγγελία απ' το ιερατείο των Βρυξελλών της θεσμοθέτησης των υπαρκτών «ταχυτήτων» επιβεβαιώνει ότι η ΕΕ όχι μόνο θα διατηρήσει το αντιδραστικότερο κεκτημένο της, αλλά θα το κατοχυρώσει και θα το διευρύνει περαιτέρω. Η θεσμική κατοχύρωσή τους σβήνει τελειωτικά τη μεγάλη ιδέα της σύγκλισης των χωρών-μελών, της ισότητας και της δημοκρατίας, ενώ παράλληλα, με την κατοχύρωση και κλιμάκωση της ανισομετρίας, οξύνονται και οι ταξικές αντιθέσεις στο εσωτερικό των «εταίρων» και της άρχουσας τάξης της κάθε χώρας και των εργατολαϊκών στρωμάτων. Χαμηλή ταχύτητα για την «ενδοχώρα» της ΕΕ, τα εργατολαϊκά στρώματα, τους πρόσφυγες σημαίνει διαρκή λιτότητα, συντριβή του «κοινωνικού κράτους», κανονικοποίηση του κράτους έκτακτης ανάγκης, παγίωση της δομικής ανεργίας και ελαστικοποίησης, υπερσυγκέντρωση οικονομικής και πολιτικής δύναμης στην ολιγαρχία της ΕΕ και των χωρών – μελών της.

Στο προσχέδιο της απόφασης για τα γενέθλια της ΕΕ πλεονάζει η θριαμβολογία για την οικοδόμηση μιας Ένωσης *«της ειρήνης, των δημοκρατικών δικαιωμάτων και της κυριαρχίας του νόμου». «Εκατοντάδες εκατομμυρίων λαού στην Ευρώπη ωφελούνται απ' τη ζωή σε μια διευρυμένη Ένωση που έχει υπερβεί τις παλιές διαιρέσεις».* Βέβαια, τα κρισιακά φαινόμενα έχουν τέτοια ένταση και πλήττουν τόσους τομείς της δημόσιας ζωής που ούτε οι υμνητές της τολμούν να τα παραγνωρίσουν: *«Η Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται αντιμέτωπη με άνευ προηγουμένου προκλήσεις και παγκόσμιες και εγχώριες διαμάχες, τρομοκρατία, αυξανόμενες μεταναστευτικές πιέσεις, προστατευτισμό, κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες»,* τονίζεται χαρακτηριστικά.

Χωρίς τεκμηρίωση, όμως, αλλά με ανιστόρητη αισιοδοξία, οι συντάκτες του σχεδίου μετατρέπουν τη ρωμαϊκή γαλέρα σε κρουαζιερόπλοιο πολυτελείας, που θα προσφέρει τα πάντα στους τυχερούς ταξιδιώτες:

«Στα επόμενα δέκα χρόνια επιδιώκουμε μιαν Ένωση ασφαλή και σίγουρη, ευτυχή

> και υποστηρικτική, με ενισχυμένη κοινωνική διάσταση, με θέληση και ικανότητα να διαδραματίσει ένα ρόλο-κλειδί σε παγκόσμιο επίπεδο. Επιδιώκουμε μια Ένωση, στην οποία οι πολίτες έχουν νέες ευκαιρίες για πνευματική καλλιέργεια, κοινωνική ανάπτυξη και οικονομική πρόοδο».

Αυτή η τοποθέτηση αποτελεί αντιστροφή των ζοφερών προοπτικών της ΕΕ στη δίνη των κρίσεων, που τις αντιμετωπίζει με εμβάθυνση του συγκεντρωτισμού, της ανισομετρίας, της αντιδραστικότητας.

Οι ιθύνοντες της ΕΕ στη διακήρυξη για τα εξηντάχρονα συνοψίζουν τις στοχεύσεις τους σε τέσσερις στόχους:

Πρώτον, στοχεύουν σε μια ασφαλή Ευρώπη. Είναι γνωστό τοις πάσι ότι οι ηγετικοί ολοκληρωτικά καπιταλισμοί θέτουν ψηλά στη διάταξη των στόχων το θέμα της ασφάλειας στο εσωτερικό και εξωτερικό της ΕΕ. Με πρόσχημα την πάταξη της τρομοκρατίας εντείνουν την αστυνόμευση, τη συχνότερη και διαρκέστερη κήρυξη καταστάσεων έκτακτης ανάγκης. Με τον όρο της προστασίας των συνόρων, διαδηλώνουν την πρόθεσή τους να στεγανοποιήσουν την ΕΕ στις προσφυγικές ροές. Χωρίς να εγκαταλείπουν το ΝΑΤΟ, προωθούν τη συγκρότηση ευρωστρατού στο όνομα της ασφάλειας υποτίθεται για τη δυναμικότερη παρέμβαση στα επίδικα διεθνή μέτωπα.

Δεύτερον, στοχεύουν σε μιαν ευημερούσα και ισχυρή Ευρώπη, μια τεράστια και αναπτυσσόμενη Ενιαία Αγορά, ανοιχτή στην ανάπτυξη, τον ανταγωνισμό, την καινοτομία και την ανταλλαγή. Μια Ένωση, που θα προωθεί ισχυρή και ανθεκτική ανάπτυξη, μέσω επενδύσεων, δομικών μεταρρυθμίσεων και ολοκλήρωσης της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Μια Ένωση, στην οποία οι οικονομίες συγκλίνουν. Βεβαίως, στην ΕΕ πραγματοποιούνται και εντείνονται οι (αντι)μεταρρυθμίσεις, οι επενδύσεις, η ανάπτυξη, αν και σε χαμηλά ή μέτρια επίπεδα. Στην ΕΕ, όμως, ακόμη και στην ηγεμονική Γερμανία με την «Ατζέντα 2010», το Δημοσιονομικό Σύμφωνο, τη Νέα Οικονομική Διακυβέρνηση, εντείνεται η άνιση διανομή υπέρ των πολυεθνικών και εθνικών κεφαλαίων, ιδίως του Βορρά, εις βάρος των μεσαίων και λαϊκών στρωμάτων, ιδίως των χωρών του Νότου και της Ανατολής. Και οι οικονομίες δεν συγκλίνουν, αλλά συνεχίζουν να αποκλίνουν και μάλιστα πιο έντονα...

Τρίτον, στην πανηγυρική διακήρυξη αναγγέλλεται η ενίσχυση της Κοινωνικής Ευρώπης, που δήθεν προωθεί την οικονομική και κοινωνική πρόοδο. Στόχος είναι μια Ένωση που προάγει την ισότητα των φύλων και δικαιωμάτων και ίσες ευκαιρίες για όλους. Μια Ένωση που

αντιμάχεται τις διακρίσεις, τον κοινωνικό αποκλεισμό και τη φτώχεια˙ μια Ένωση που διατηρεί την πολιτισμική διαφορετικότητα και προωθεί την πολιτιστική κληρονομία. Η περιγραφή ενός ειδυλλιακού κράτους πρόνοιας σε μιαν ΕΕ που εντείνει τη μεροληψία υπέρ του κεφαλαίου και εις βάρος των εργατολαϊκών στρωμάτων είναι πομπώδης στρέβλωση της κοινωνικής πραγματικότητας. Ένα ευπρεπισμένο «χωριό Ποτέμκιν», που ούτε οι σκηνογράφοι του (αφού αυτοί το έστησαν) δεν το πιστεύουν. Όλα ειδυλλιακά, όλα ανθηρά! Σε μιαν Ευρώπη όπου η άνιση διανομή εις βάρος των φτωχότερων εντείνεται, που η ανεργία είναι σε υψηλά επίπεδα και η ελαστική εργασία σε ακόμη υψηλότερα, όπου οι πρόσφυγες περιθωριοποιούνται και υφίστανται διακρίσεις, ενώ η παιδεία και η υγεία γίνονται όλο και πιο δυσπρόσιτα αγαθά για τα κατώτερα κοινωνικά στρώματα, η νεοφιλελεύθερη φιλανθρωπία εκφράζεται με το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα (στα καθ' ημάς, Επίδομα Κοινωνικής Αλληλεγγύης) που περιορίζεται (όχι πάντα με επιτυχία) στη διάσωση της ακραίας φτώχειας απ' το θάνατο.

Τέταρτο, η ΕΕ εργάζεται για μια ισχυρότερη Ευρώπη στην παγκόσμια σκηνή. Για μια Ένωση που χτίζει νέες συνεργασίες και προωθεί τη σταθερότητα και ευημερία στην άμεση γειτονιά της, στην ανατολή και στο νότο, αλλά και στη Μέση Ανατολή, την Αφρική και σε παγκόσμιο επίπεδο. Μια Ένωση δεσμευμένη να ενισχύσει την κοινή ασφάλεια και άμυνα που επιβεβαιώνει τη συμπληρωματικότητά της στο ΝΑΤΟ και προστατεύει ένα βασισμένο σε κανόνες πολυπλευρικό σύστημα, προωθώντας ένα ελεύθερο και δίκαιο εμπόριο και ένα θετικό κλίμα στην παγκόσμια πολιτική. Σ' αυτή τη στόχευση, μέσα από ένα φαινομενικό κλίμα διεθνούς συνεργασίας και φιλίας, στην πραγματικότητα αποτυπώνεται η διάθεση της οικονομικοπολιτικής ηγεσίας της ΕΕ να ενισχύσει τις θέσεις της στον οξυνόμενο διεθνή ανταγωνισμό, για αναδιανομή της πίτας στις διεθνείς και εθνικές αγορές. Η σταθερότητα, η ευημερία, η προστασία των δικαιωμάτων που διατυμπανίζει η ελίτ των Βρυξελλών είναι απλώς το προσωπείο του τέρατος...

Πηγή: ΠΡΙΝ